

Başlık : Balkan Naci İslimyeli - Söyleşi
Konuşmacı : Prof. Dr. Balkan Naci İSLİMYELİ
Video Adresi : <https://youtu.be/PyNdPbfFhUE>
Yayın Tarihi : 11 Şubat 2019

Balkan Naci İslimyeli: İlk sergimi 1970 yılında açtım. 3.sınıf öğrencisiydim. Bir öğrenci için sergi açmak büyük bir cesaret ama bu cesareti bana sağlayan hocalarım vardı ve birikmiş çok resmim vardı. Deli bir enerjiyle çalışıyordum ve ilk sergimi Taksim Sanat Galerisi'nde 1970 yılında açtım. Bugün aradan 37 yılın geçtiğini görüyoruz. Bu 37 yıl tabii kolay geçmedi. Hem Türkiye'nin kendi koşulları açısından hem benim sanatımın dinamikleri açısından pek çok çalkantılar, dönemeçler, sarsıntılarla dolu bir 37 yıl oldu. İlk sergimde daha çok öğrencilik işlerimi sergilemiştim. Öğrencilik öncesi çalışmalarım bir stok halinde elimde duruyordu, daha doğrusu orta öğretime ait işlerim. Daima başlangıcından bugüne benim bir stokum oldu. Kendime sakladığım şeyler oldu, gizlediğim işler oldu. Bir sanatçı neden gizler işlerini? Önce belli bir kıskançlıkla başkalarıyla paylaşmak istemez. O işlerle bir süre daha yaşamak ister. İkinci nedeni ise, o işlerin belli bir olgunluğa ulaşmış olmadığı konusunda kuşku taşımasıdır. Üçüncü nedense, bütün bu işlerin önemli bir belge olarak saklanması gerektiğine inanmaktan kaynaklanır. Bu sergide ben, yani 37 yıl sonra, hiç sergilenmemiş öğrencilik işlerimle, sergilenmiş dönemden kendime sakladığım pek çok yapıtı "Gizli İşler" başlığı altında gösteriyorum. Bugün geriye dönüp baktığımda, bu işlerde bugüne dair pek çok işaretin yer aldığını görüyorum. Bir sanatçıyı tümüyle kavrayabilmek için ilk gençlik çağlarından başlayarak heyecanlarını, saplantılarını, duygularını teşhis edebilmek için bunların sembollerine, embriyolarına ihtiyaç duyar bir eleştirmen. Bu perspektifi hem kendime hem izleyenlere sağlamak için özellikle de gelecek kuşakların daha tümel bir Balkan Naci kavrayışı edinebilmeleri için "Gizli İşler" bir başlık oldu. "Gizli İşler" bölümünde yüzün üstünde irili ufaklı yapıt sergileniyor. Bunlarla aradaki bağlantıyı kurabilmemiz için de serginin ağırlıklı bölümleri bugünkü yapıtlara ayrıldı. Bu eski işlerin karakteristiği benim başından beri her tür malzemeyle, her tür araçla konuşabilme heyecanına sahip bir yaratıcı olmam, kendimi bir malzemeyle tarif etmemem. Bunların başında en sempati duyduğum işlerden, tekniklerden biri olan fotoğraf gelir. 1979-81 yılları arasında, İtalyan Hükümeti'nin bursuyla gittiğim Floransa'da yaşadığım pansiyonun sahibesi ve kızıyla aramızda çok büyük bir dostluk kuruldu. Bayan Maria Piccolo, Kalabria'lı soylu bir aileden geliyordu. Kocasını ünlü bir heykeltıraştı, Floransa akademisinde uzun yıllar çalışmış ve şizofren kızları Bianca, annesiyle beraber bu pansiyonun sahibeleriydiler. Bu iki kadınla aramızda doğan büyük dostluk, sevgi tabii onların sanat aşklarıyla, sanata ve sanatçılara gösterdikleri büyük ve genetik ilgiyle de açıklanabilir. Bu büyük dostluk bir verime dönüşün istedim ve çok odalı, neredeyse 15-20 odalı, devasa evin büyük bölümünü işgal eden Maria Piccolo ve kızının anılarını tek tek kaydetmeye karar verdim. Beni en mahrem alanlarına kabul ettiler. Yatak odalarını hatta bana açtılar, mutfaklarını açtılar. Televizyon odalarında uzun sohbetler ettik ve bu iki kadının hayatı aracılığıyla Avrupa'nın acılı bilinçaltını, bir dökümünü kaydedebileceğimi düşündüm ve "Pansiyon" isimli bu sergide gördüğümüz fotografik seri böyle doğdu. Bu serinin bir bölümünü, yani sanatçı odası, benim odam olan kısmı bu sergide ayrı bir bölümde teşhir etmeyi düşündüm. Bütün bunlar hayatımda çok derin izler bırakmış, İtalya'nın ve bu İtalya gezim, çalışmalarım sırasında bana büyük bir perspektif sağlayan bu iki kadının özel hayatları benim için büyük bir tanıklık fırsatı oldu. Bunları kaydettiğime

çok memnunum. Uzun yıllar Türkiye’de böyle konseptüel bir fotografik serinin sunulması açısından kavrayış eksikliği, hazımsızlığı gördüğüm için bunları sakladım, bunları göstermedim ve bugün çok öncü işler olduğuna inandığım bu çalışmalarını, “Pansiyon” adlı bölümde sergiliyorum. Ve bu, bugün aramızda olmayan bu iki değerli kadının anısına, hatırasına ayırıyorum bu bölümü. “Yolcular Serisi.” Bu yolcuları “Passenger” diye çevirmeyi uygun buldum çünkü bu seri hayata ilişki bir metafor. Fanilik üzerine, geçicilik üzerine bir metafor ve bu geçiciliğin izleri fotografik bantta, 21 karede varoluş ve yok oluşun siyah beyaz arasında ve gri alanlar arasında gezinen anlamı üzerine bir çeşitleme. Kronofotografinin yatay araştırmacı şemalarını kullanarak hepimizin hayatımızda yaşadığımız temel dönemeçlerin genel bir dökümünü yapmak istedim. Yol alışlar, başlangıçlar, duraklamalar, geri dönüşler, terk edişler, terk edilişler gibi bütün insanlık durumlarını sembolik karelerle ve siyah beyaz ışığın o hayran olduğum, siyah beyaz sinema sevgisinden kaynaklanan, bu huyla kaydetmeye çalıştım. Bu serginin en ağırlıklı, en değer verdiğim bölümlerinden bir tanesi de budur. Bana çok yaratıcı bir alan gibi gelirdi giysilerle oynamak. Annemin babamın gardıroplarını açardım, arkadaşlarıma onları giydirirdim. Onlara kadın erkek rolleri verir, onları bir drama içinde biçimlendirmeye çalışırdım. Yani bir film yönetmeni gibi giysilerle, makyajlarıyla oynayarak ilk performanslarımı, bir tür performanslı oyun, sanat da oyun genelinde baktığınız zaman, böylece başlatmış oldum çocukluk yıllarımda. Sonraki yıllarda resmin içinde de bu ilgim sürdü ve en radikal çıkış, 1990’da New York’ta açtığım “Deli Gömleği” sergisinde ilk defa kullandığım giysi tuvaler oldu. Burada giysileri bütünüyle bir tuval formunda biçimlendirdim ve boyadım bu seri benim en anlam verdiğim dönemeç noktalarından biridir sanatımda. Geçen yıl büyük bir proje olarak, matahla beraber yeniden bir giysiye dönüş başladı. Burada alt kültür malzemeleriyle, tüketim malzemeleriyle, halk pazarlarından alınmış sıradan eşyalarla yüksek giyime yönelik bir eleştiri yapmaya çalıştım ve alt kültür estetiğiyle, bir yüksek giyim estetiği, üst kültür estetiğini bir anlamda geçişleriyle, karşıtlıklarıyla, gerginlikleriyle vurmaya ve gündeme getirmeye yönelik bir çalışmaydı. Bu seri önümüzdeki yıl “Underground” başlığıyla devam edecek. Ondan sonra “Üniformalar” dediğim yeni bir başlıkla giysi serileri devam edecek ve dört beş başlıklı büyük bir toplam oluştuktan sonra bunları kapsamlı bir kitaba ve kapsamlı bir defileye eşlik eden bir kitapla tekrar toplam olarak sizlerin önüne getirmeyi düşünüyorum. Bu sergide giysilerin devamı olarak algılanabilecek yeni seride, “Ayn Halleri” dediğimiz ve çıkışı Osmanlı tılsımlı gömlekleri olan bir seri de var, onları da izliyorsunuz bu sergide. Bunlar biliyorsunuz Topkapı Sarayı’nın en nadide örnekleri. Devlet büyüklerinin veya savaşa giden komutanların zırhlarının, zırhlarının içine veya kostümlerinin içlerine giydirilen ve onları her türlü beladan koruyacağına inanılan dualarla bezeli gömleklerdir bunlar. Ben bu olağanüstü zengin şemayı, görsel şemayı kendi sanatımın içinde tekrar değerlendirdim. “Deli Gömlekleri”nde olduğu gibi, bu kez “Ayn Halleri”nde kendi oto portrelerimle beraber sundum bu gömlekleri. Dualar yerine son şiirlerimi yerleştirdim kaligrafik boyutta. Bunlar da “Deli Gömlekleri” ile bir arada düşünüldüklerinde belli kaynağı olan, belli gelişim süreci olan ve belli sonuçları olan bir toplam oluşturuyor sergide. Son bölüm “Manzaralar”. “Manzaralar”da bir video çalışması yaptım ama resmin geleneksel bir görsel şemasıyla yani, landscaping, manzara resmi şemasıyla videoyu, video sanatını üst üste bindirdim bu çalışmada. Biliyorsunuz resmin durağan görsel şeması ayrı bir kategori, videonun devinimsel bilinçaltı ayrı bir kategori. Bunlar hem zamanlar açısından hem de kavrayış açısından birbirinden farklı enstrümanlar. İstedim ki bir klasik manzara resmi salonuna giriyorsunuz ve bu kadrajlarda video ekranından nefis peyzajlar seyrediyorsunuz. Sonra bu peyzajların içinde dikkatinizi esirgemediğiniz oranda kazanacağınız ufak hareketler, hayal mi gerçek mi belli olmayan birtakım verilere rastlıyorsunuz ama bunlar hep periyodik olarak asıl manzaraya, başlangıca dönen şeyler. Bunlar arasında bir hayal gerçek ilişkisi kurmak, bunları bağlamak birbirine veya bundan yeni öyküler üretmek özgürlüğünü seyirciye bırakan ve geleneksel bir şemayla modern bir tekniği anlatım dilini birleştiren ve sorgulayan bir seri. Bu altı bölümlük büyük ölçekli sergi, umuyorum ki 1970’li

yıllardan başlayarak yaptığım işlerin genel değerlendirmesinde belli ipuçlarının çok daha sağlıklı izlenmesi açısından bir belge niteliği taşıyın ve gençlere çağdaş sanat yapan insanların arkasındaki birikim konusunda ciddi bir fikir versin, hatta bir ders versin istiyorum. “Gizli İşler”.

***** Video burada sona eriyor. *****